

Politiški pregled.

* **Ljudsko štetje v novem srbskem ozemlju.** Oblasti so izvršile v novo pridobljenem ozemlju ljudsko štetje in so naštele 1.489.000 prebivalcev.

* **Srbski državni proračun za leto 1914** je dovršen in izkazuje stroškov za vojno ministrstvo 54.300.000 dinarjev, gradbeno ministrstvo 34.500.000, finančno ministrstvo 25.000.000, naučno ministrstvo 14 mil. 500.000 tisoč, narodno gospodarsko ministrstvo 7.500.000 in ravno toliko notranje ministrstvo, justično ministrstvo 4.500. tisoč, zunanje ministrstvo 2.500.000 dinarjev, skupaj 312.680.867 dinarjev stroškov; dohodkov pa izkazuje proračun 213.900.000 dinarjev. Dobrodo novih krajev so proračunani na 60.000.000 dinarjev, ostalo odpade na stare kraje. Razen zunanjega ministrstva so se stroški vseh ostalih ministrstev približno podvojili, zunanje ministrstvo pa izkazuje za 400.000 dinarjev manj potrebnosti nego v prejšnjih letih; to pa zato, ker se je izdatno znižala postavka za dispozični zaklad.

* **Vojne sile trozveze in tripelentente.** Zakaj se poteguje trozveza Nemčija, Italija in Avstrija — da bi pridobili zase Rumunsko, kaže statistika vojnih sil evropskih držav, ki jo priobčujejo nemški listi pod rubriko „Militärische Rundschau“. Ta statistika je jako značilna. V slučaju vojne razpolaga trozveza s 174 infanterijskimi in 28 kavalerijskimi divizijami prve in druge vrste. S Srbijo in Črno goro ojačena tripelententa Rusija, Francoska in Angleška pa stavi lahko proti tej moči 177 infanterijskih in 47 kavalerijskih divizij enake vrste, kar izkazuje premoč tripelentente, ki znaša 3 infanterijske in 19 kavalerijskih divizij. Če bi pridobila torej trozveza zase Rumunsko, ki razpolaga s 15 infanterijskimi in 2 kavalerijskimi divizijami, bi zenačila vsaj deloma to razliko moči. Če pa se pridruži Rumunska tripelententi, razpolaga ta proti trozvezi z uničujočo premočjo, ki bi znašala skoraj toliko, kolikor premore Italija. Se veliko neugodnejše pa bi nastale lahko razmere trozveze, če bi Italija vkljub zavezi vseh svojih sil ne stavila na stran trozveze in to tudi v tem slučaju, če bi bili Srbija in Črna gora vezani od Bolgarske in Turčije.

* **Strah pred vojaško sukno v Franciji.** Francoski vojni minister je 18. t. m. na seji francoske zbornice izjavil, da so imeli v francoski armadi koncem 1913. leta 15.065 vojaških beguncev, novačenju se je pa odtegnilo 65.872 mladeničev.

Jubilejska samopomoč.

V letu 1913 so umrli sledeči člani, oziroma članice:

38. smrtni slučaj Žagar Josipina, dedičem izplačalo	K 490
39. smrtni slučaj Sadar Cecilija, dedičem izplačalo	502
40. smrtni slučaj Pečar Karolina, dedičem izplačalo	506
41. smrtni slučaj Kavkler Ivan, dedičem izplačalo	504
Skupaj izplačalo	K 2002
Vplačali	420
Več izplačalo	K 1582

Sedaj ima društvo že 255 članov, a bilo bi jih lahko najmanj 500.

Nekateri društveniki še niso poravnali za 40. in 41. smrtni slučaj in letnino 1914; dotičniki se prosijo, da takoj to store.

Odbor bo na letošnjem običnem zboru predlagal izpremembo društvenih pravil, da se zviša pristopnina, in da oni društveniki, ki bodo 25 let pri društvu, prenehajo s plačevanjem za smrtno slučaje. Zato je pa treba, da se glavnica tudi temu primerno pomnoži.

Toliko v pojasnilo nekaterim, zakaj da še vedno nabiramo rezervni zaklad.

Kdor izmed tovarišev in tovarišic hoče pristopiti v društvo, naj si preskrbi zdravniško izpričevalo, ki ga s pristopno izjavo v kateri navede rojstne date in kraj službe, odpošlje načelniku tov. Ivanu Schmidku, učitelju v Krtni, pošta Dob. — Za oženjene je priporočljivo, da sta oba vpisana v društvo.

Kranjske vesti.

—r— **Za učiteljstvo.** Na današnji proračunski razpravi je stavil poslanec tovariš Gangl v deželni zbor predlog za izboljšanje gmočnega stanja vpokojenega učiteljstva in učiteljskih vdov ter za izenačenje službenih prejemkov učiteljstva meščanske šole v Postojni z onim v Krškem. Prvi predlog je bil odkazan šolskemu, drugi finančnemu odseku.

—r— **Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole** v terminu meseca aprila se prične pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani v petek, dne 17. aprila, ob 8. uri na učiteljsku v

Ljubljani. Pravilno opremljene prošnje za priпуск k usposobljenosti preizkušnji je po predpisanem službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 4. aprila v rokah izpraševalne komisije.

—r— **Ljudsko šolstvo.** Namesto oboje učiteljice Sofije Suša je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Kranjski gori Frančiška Rihtaršičeva. — Izprašana učiteljica Marta Maierjeva je imenovana za pomožno učiteljico na pomožnem razredu za manj nadarjene, slaboumne otroke na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani.

—r— **Umrli** je v Ljubljani nenadoma gospa Karolina Klečeva, vdova po pokojnem tovarišu Avgustu Kleču, učitelju v Ljubljani. — Blagi, dobri ženi bodi ohranejn ljub spomin!

—r— **Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta dne 23. t. m.** Na ljudskih šolah so bili imenovani, in sicer: Lucija Menginger za učiteljico v Stari Lipi; Anton Lovše za nadučitelja v Podbrezjah; Marija Pakler za učiteljico v Bukovšici; Franca Završan za učiteljico v Dobilčah; Al. Peterlin za nadučitelja v Fari vasi; Angela Miselj za učiteljico v Grahovem; Viktor Švajger za učitelja v Dobropoljah; Marija Palme za učiteljico na nemški dekliški ljudski šoli v Ljubljani; Franc Janežič za učitelja v Loškem potoku; Jerica Bizjak za učiteljico v Dovjem; Ivana Drahler za učiteljico v Mihovem; Franica Verhunc za učiteljico v Vrhpolju; Jakob Slapar za učitelja v Olševku; Justina Penko za učiteljico v Podstenjah; Helena Šeme za učiteljico v Polici; Ivan Vadjak za nadučitelja v Premu; Apolonija Zupanc za učiteljico v Radovljici; Feliks Kavčič za učitelja v Rakinji; Edvard Vidic za učitelja v Ratečah; Alojz Premk za učitelja v Rožnem dolu; Ivan Škufca za učitelja v Selih pri Šumberku; Pavla Zurec za učiteljico v Stopičah; Iv. Suligoj za nadučitelja v Šturjah; Josip Jark za učitelja v Dragi; Avgustin Bergelez za učitelja na deški ljudski šoli v Sp. Šiški; Serafina Hubad za učiteljico v Sp. Šiški; Angela Kraker za učiteljico v Sp. Šiški; Ciril Vizjak za nadučitelja v Vremah in Marija Vizjak za učiteljico v Vremah; Josip Stravs za učitelja v Topli rebri; Alojzij Blenk za učitelja v Starem kotu. Nanovo se razpišejo: nadučiteljsko mesto v Ambrusu, nadučiteljsko mesto v St. Jurju, učno mesto v Golenici, učno mesto v Smihelu pri Žemperku. — Ljudska šola v Boštanju se razširi na štiri razrede. Ljudska šola v Litiji se razširi na štiri razrede. Ustanovi se ljudska šola na Golem. — Na c. kr. I. drž. gimnaziji v Ljubljani se ustanovi mesto telovadnega učitelja. — Volitve zastopnikov učiteljstva v mestni šolski svet se razveljavijo, čeprav je naučno ministrstvo ugotovilo, da so se pravilno izvršile.

Referent kanonik Ivan Lavrenčič je uvedel razpravo, poudarjajoč potrebo reforme šolskih zakonov in regulacije učiteljskih plač. Dvorni svetnik vitez Kaltenegger: Zaradi prepozne izročitve načrta mu ni mogoče podati mnenja ministrstva. Podaja svoje subjektivno mnenje. Dvomi, da bi ministrstvo potrdilo zakon, kakršen je predložen. — Nujno je, da se predvsem regulirajo plače, ker učiteljstvo več ne more čakati. Zato naj odsek sklepe, da se glede plač ustanovi provizori, preden pride sankcija cele postave. Poslanec Engelbert Gangl je podal obširno izjavo, ki jo prijavljamo v celoti. Načelnik dr. Iv. Zajec: Jemljen to izjavo v vednost. Poslanec dr. Pegan: Žal mi je, da pada ta reforma v čas reguliranja deželnih financ. To saniranje deželnih financ izrablja opozicija proti večini. Regulacija učiteljskih plač ni ljudstvu simpatična. Je proti želji dvornega svetnika Kalteneggerja. Če izločimo samo regulacijo iz tega zakona, mora o tem govoriti finančni odsek, ne šolski. — Nasproti Ganglu pove, da bi se moral udeleževati debate. O Lampetovi izjavi pravi, da je ni tako strogo vzeti. — Določbe niso take, da bi ne dobile sankcije. Tudi v zasmeh niso, to bi bila žalitev deželnega zbora. — Odgovornost nasproti večini bomo lahko nosili. — Preveč je zahtevano, da bi se vsi predokazi porabili v ta namen. Če zmeraj kričite proti nam, kako naj to storimo! — Naj se »Slomškove Zveze« ne kličo na pomoč. Vsaki določbi se je iskalo povoda za oponiranje. Če pride deželni glavar pogledat pouk, to vendar ni motenje pouka. To je tudi zahteva ljudstva. Grof Margheri: Ta načrt ne odgovarja pričakovanju veleposestva. Pozdravlja nasvet zastopnika vlade in ga priporoča. Posl. Škulj: Kot zastopnik ljudstva mora poudarjati potrebo preosnove ljudskega zakona. Zagovarja § 66. (6letna šolska doba.) Dvorni svetnik Kaltenegger: Finančni odsek je že sklenil postavko za reg. učit. plač, zato bi se lahko izven drugih določb rešilo to vprašanje samo zase. Naj odsek uvažuje njegov nasvet. — Prof. Reisner: § 187. jemlje učiteljstvu nado, da bi bila regulacija izvedena pred letom 1915., in sicer v najboljšem slučaju. To je velika kontradikcija

s finančnim odsekom, ki je že letos postavil v proračun gotov znesek. — Pri regulaciji deželnih uradov so tudi najprej urebili plače, potem šele je prišla službena pragmatika. Tako naj bi bilo tudi tukaj. Nujnost pomagati učiteljstvu je nujnejša, nego druge reforme. Zato vpraša, hoče li odsek rešiti predvsem in samo zase regulacijo učiteljskih plač. Posl. Gangl: S svojo izjavo nisem žalil nikogar. Protestujem proti takemu očitaniu, Braniti moram svojo čast. Iz moje izjave je razvidno, da se predlogi ne strinjajo z našimi načeli. To ni žalitev nasproti nikomur, zato moram proti namigavanju dr. Pegana odločno ugovarjati! — Dr. Pegan: Žaliti nisem hotel Gangla, tudi mu nočem očitati nelojalnosti. — To se zapiše v zapisnik. — Načelnik konstatira, katera vprašanja so bila podana. — Poroč. Lavrenčič zagovarja 6letno šolsko obveznost. Predloga prehod v podrobno razpravo. — Odsek je zboroval zjutraj od 10.—2. ure in od 4. do 9. zvečer. — Predelal je z mrzlično naglico vsi zakon (190 paragrafov!). Od manjšine je bilo stavljenih nad 50 izpreminjevalnih predlogov, a večina S. L. S. je sprejela samo — en predlog, vse druge je odklonila! — Kakor na dopoldanski seji posl. Gangl, tako je na večerni seji predlagal grof Margheri črtanje § 49., ki daje deželnemu glavarju nadzorovalno pravico, ker ta paragraf nasprotuje določbi člena XVII. državnega osnovnega zakona, oziroma §§ 1., 9. in 10. državnega šolskega zakona z dne 25. maja 1868. Ta predlog imenuje »Slovenec« — impertinenco! — Padel je tudi predlog posl. prof. Reisnerja, naj stopijo določbe glede novih službenih prejemkov v veljavo od 1. jan. 1914. Večina S. L. S. je sklenila, da stopijo novi službeni prejemki v veljavo s prvim dnem onega meseca, ki pride za onim dnem, ko se ta novi zakon razglaši. — Ker ni nobenega upanja, da bo zakon tak, kakršnega je sprejela večina, sankcioniran, ampak bo moral v deželni zbor nazaj, je nemogoče, da pride učiteljstvo letos do izboljšanja plač. Zgoditi se mora v zadnjem hipu kaj posebnega, da se to izpremeni. Upanja pa ni nobenega! — Za učiteljice je uveden proti glasovom manjšine celibat. — Vojaška leta učiteljev bodo všteta v službeno dobo. — Pokojnina se šteje od prvega (provizoričnega) nameščenja. — Kateheti pridejo takoj v I. plačilni razred.

V specialni debati je padel predlog, naj se plače učiteljstva izenačijo plačam državnih uradnikov in ostane enakost učiteljic z učitelji.

Sprejete so bile temeljne plače:

I. razred	2000 K
II. razred	1700 K
III. razred	1400 K

Namesto petletnic se sprejmo triletnice (deset) po 100 K; pri oženjenih, če niso žene učiteljice, po 160 K. Stanarina: v Ljubljani za voditelje 700 K, če so oženjeni 850 kron, zunaj Ljubljane v mestih, trgih in industrijskih krajih 450 K (oženjeni 550 K), drugod po deželi 250 K (oženjeni 350 K). Ostalo učiteljstvo v Ljubljani 500 K (oženjeni 700 K). — Provizorični dobe 800 adjuta, oni z usposobljenostnim izpitom 1200 K.

Padel je predlog manjšine, da dobi stanarino tudi učiteljstvo po deželi.

Učiteljice, ki se omože, izgube penzijo, ako je v posebno ozira vrednih slučajih ne dovoli deželni odbor.

Vse stroge določbe disciplinarnega reda so ostale neizpremenjene ali pa poslabšane, vkljub odločnemu ugovoru manjšine.

Predloga pride v zbornico v ponedeljek popoldne. Kakor čujemo, se vrše pogajanja, da bi se zakon o regulaciji izločil iz drugih zakonov. Težko, da pride do uspeha, ker se večina trdovratno upira.

Naši prijatelji bodo rešili in izboljšali, kar se da rešiti in izboljšati.

Po naši sodbi je največ odvisno od tega, kako stališče zavzame vlada nasproti večini, in odvisno je tudi od tega, bo li v večini govorilo — srce.

Ker pa je izključeno, da bi bila sprejeta regulacija, ki odgovarja činovnim razredom državnih uradnikov, je na vsak način ta regulacija — pa naj se tudi izvede tako, kakor pravimo zgoraj — začetkom novega boja, ki nas mora dovesti, ako bomo delali skupno, do končne zmage!

V »Sloven. Narodu« čitamo pod naslovom »Pravzaprav neumnost«: Dostojnosti »Slovenec« ne pozna: to je stara reč, ki jo potrjuje tudi sinoči (t. j. 27. t. m.) v poročilu o seji šolskega odseka. Posl. Gangl je rekel v svoji izjavi od koncu, da se specialne debate ne more udeležiti, ako ostanejo v zakonskem načrtu šolskega zakona vse določbe neizpremenjene, torej take, da zanje ni mogoče glasovati. Ker so pa bili stavljeni izpreminjevalni predlogi v prilog vsaj delnega izboljšanja zakona, je bila dana možnost, da se tudi N. N. S. udeležijo podrobne debate in da izkuša s svojimi izpreminjevalnimi predlogi popraviti, kar se popraviti da. To

delo je prevzel zlasti posl. prof. Reisner, ki je predložil in utemeljil toliko izpreminjevalnih predlogov, da bi — ako bi jih večina sprejela — dali zakonu vse drugo lice, ga usposobili za sankcijo ter ga napravili prizadetim krogom vsaj deloma sprejemljivega. To pa imenuje »Slovenec« — »pravzaprav neumnost«! Komur se zdi ta psovka primerna ali celo duhovita, naj jo spravi v svoj žep!

Bodi končni efekt te »regulacije« tak ali tak, regulacija se mora izvršiti! Denar je naš, naj ga dajo nam!

**Župnik Kneipp,
plemeniti
človekoljub**

Je spoli svojo lino s Katharinerjevo Kneippovo sladno kavo, ker je Katharinerjeva okusna, zdrava in resnično ljudska kava pijača.

**Pozor
ob tel. draginji:
Že 23 let vedno
enako poceni
ter ni v ceni
koli poskočila!**

Katharinerjev zavoj za 10 vinarjev
da 20 skodelec.

Štajerske vesti.

—ž— **Zaradi »Bauernschrecks« zaprte šole.** V Kamnici pri Mariboru in Sv. Križu imajo sedaj šolske počitnice, ki jih je šolarjem preskrbel glasoviti »kmetiški strah« štajerskih Nemcev. Pojavil se je »volk« že v bližini Maribora in je raztrgal in podalil več ovac in koz. »Marburgerca« je vedela celo paročati, da je »zver« razirgala dvoje otrok, kar pa ni res. »Bauernschreck« preganjajo sedaj tudi orožniki. Pri Sv. Križu se je ustanovila v ta namen orožniška ekipa.

—ž— **Razpisano** je mesto nadučitelja na štiri razredni ljudski šoli pri Sv. Duhu na Stari gori; drugi plačilni razred, prošnje do 30. marca. Razpisano je nadalje mesto učitelja na šestrazredni ljudski šoli pri Sv. Juriju ob Ščavnici, drugi plačilni razred, prošnje do 30. marca.

—ž— **Iz učiteljske službe na Spodnjem Štajerskem.** Definitivna učiteljica v Kapeli pri Brežicah Ana Pfeiferjeva je imenovana za učiteljico na dekliški šoli v Hrastniku. Definitivna učiteljica v Majšbergu Marija Kožuhova je prestavljena v Ternavo (Gomilsko).

—ž— **»Doklada in plača.** V zadnjem Učit. Tov. kritizira nekdo moj članek »Učiteljski pari« s stališča, kakor da bi se v članku odrekala meščansko šolskemu učiteljstvu pravica do višje plače, kakor gre ta ljudsko šolskemu učiteljstvu. Tega pa dotični članek ni vseboval, ampak je le ilustriral nekonsekventno postopanje odločilnih faktorjev, ki so rekli, da so se pri draginskih dokladi držali načela potrebe. To je bil moj namen, in kdor članek pazljivo prebere, bo tudi videl, da se temu namenu v dotičnem članku nisem izneveril.

Goriške vesti.

—g— **Učiteljstvo in klerikalci na Goriškem.** Naše učiteljstvo se že več let trudi, da doseže zvišanje svojih skromnih dohodkov. Tako slovenski kakor laški učitelji so zadnjič v Trzinu sklenili, da nastopijo skupno za dosego zvišanja plače od dežele, ki se je doslej trdovratno branila tej zahtevi. Naši klerikalci in laška klerikalna večina nasprotujejo z vsemi silami povišanju učiteljskih plač. S tem bi hoteli doseči, da se učitelji poklerikalijo. Iz te moke pa ne bo nobenega kruha! Naše učiteljstvo je naprednega mišljenja in nima prav nobene volje hoditi za klerikalci. In to je klerikalcem dobro znano.

—g— **Nova laška šola v Gorici.** Na zadnji seji goriškega mestnega sveta je bil sprejet predlog za zgradbo šole v ulici Katarina Percotto za vsoto 45.000 K. — Kaj se ni dosti laških šol v Gorici? Goriški magistrat naj neha zapravljati naš denar za laške šole in naj zgradi v mestu potrebne slovenske šole! Predvsem pa naj zgradi na Ajševici potrebno slovensko šolo! Ali je tisti kurnjak na Ajševici poslopje, sposobno za šolo?!

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira!

Solidna postrežba!

—g— Goriški deželni zbor. V listih čitamo: »Včerajšnja seja goriškega deželnega zbora (t. j. dne 26. t. m.; op. ured.) je bila jako burna in je pokazala, kako brezobzirno sovražijo Italijani Slovence. Na dnevnem redu je bila najprvo prošnja ljudskošolskega učiteljstva, ki prosi, da bi bili učiteljski prejemki enaki službenim prejemkom 4 najnižjim razredom državnih uradnikov. Pri tem predlogu so vzrožili Italijani pod vodstvom Petarina in povzročili burne prizore, ki naj bi podpirali italijansko opozicijo. Posebno se je to go-dilo pri drugem delu predloga. Prvi je bil sprejet. Italijani so uprizorili ta škandalozni nastop izključno samo, da nasprotujejo Slovincem. Končno je bil predlog sprejet s 14 glasovi Slovincem proti 13 Italijanov. Učiteljstvo naj bi si dobro zapomnilo to sejo, ki je jasno pokazala, da žrtvujejo Lahi tudi dobrobit učiteljstva, samo da pokažejo svojo narodnostno mržnjo. — Pričakujemo natančnejšega poročila.

Splošni vestnik.

Živinorejski in mlekarjski tečaj priredi ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu v torek in sredo, dne 3. in 4. marca t. l. Namen tečaja je izboljšanje kravje reje v zvezi z mlekarstvom. Na vzporedno so naslednja predavanja: V torek, dne 3. marca, od 2. do 4. popoldne: Važnost kravje reje. Odbiranje molznih krav. Raba krav za plemo. Krmljenje krav. Strežba molznim kravam. Molža. Dohodki kravje reje. Od 4. do 5.: Praktično razkazovanje v hlevu. V sredo, dne 4. marca, od 9. do 10. popoldne: Prodaja mleka. Ravnanje z mlekom. Lastnosti mleka. Napake in pomanjkljivosti mleka. Mlečna posoda. Od 10 do 11.: Praktična dela v mlečni kleti. Popoldne od 2. do 4.: Prodaja smetane in presnega masla. Naprava in razpošiljanje presnega masla. Gospodarski pomen mlekarjskih združenj. Od 4. do 5.: Praktična dela v mlečni kleti. Tečaj je namenjen našim gospodarjem in gospodinjam. Želi se, da se ga udeležijo zlasti tudi naše gospodinje in kmetiška dekleta. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se priklasi po dopisnici. Oddaljenim in ubožnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in podporo 1 K 50 na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, ki za njo pravočasno prosijo. Priklasila in prošnje za podporo je treba nemudoma poslati ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Kandija.

Sadjarski tečaj na Grmu priredi ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu v četrtek in petek, dne 5. in 6. marca t. l. Namen tečaja je povzdiga domačega sadjarstva. Na avzoporedu so naslednja predavanja: V četrtek, dne 5. marca: Od 2. do 4. popoldne: Naprava novih sadnih nasadov. Kopanje drevesnih jam. Obrezovanje dreves pred saditvijo. Pravilna saditev dreves. Od 4. do 5. popoldne: Praktične vaje v šolskem sadovnjaku. V petek, dne 6. marca: Od 8. do 10. popoldne: Oskrbovanje mladega in starejšega drevja. Obrezovanje. Pomlajevanje in precepeljevanje. Od 10. do 12.: Praktične vaje v sadovnjaku. Od 2. do 4. popoldne: Najvažnejše gojitvi in oskrbovanju pritisnega drevja. Od 4. do 5. popoldne: Praktične vaje v šolskih nasadih. Tečaj je namenjen gospodarjem in kmetijskim mladenci. Kdor se hoče tečaja udeležiti, naj se priklasi po dopisnici. Oddaljenim in ubožnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in podporo 1 K 50 v na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, ki za njo pravočasno se dopisnici prosijo. Priklasila in prošnje za podporo je treba nemudoma poslati ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija pri Novem mestu).

Vinogradniški tečaj na Grmu. Kranjska kmetijska šola na Grmu priredi 9. in 10. marca t. l. vinogradniški tečaj. Vzopred tečaja bo sledeči: V ponedeljek, dne 9. marca, popoldne od 2. do 4. ure: Cepljenje trt. Siljenje trt v silnicah, gorkih lebah in drugih prostorih. Ravnanje s cepilnicami v trtnici. Saditev novih vinogradov. Od 4. do 6. ure: Razkazovanje silnice in cepilnih strojev. Vaje v cepljenju. V torek, dne 10. marca, dopoldne od 8. do 10. ure: Obrezovanje trt. Ravnanje z mladimi trtami v vinogradu. Pomladanska dela v

vinogradu. Gnojenje trt, osobito z umetnimi gnojili. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v obrezovanju trt v šolskem vinogradu v Cerovcih. Priglasila (po dopisnici) se sprejemajo do 28. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija pri Novem mestu). Oddaljenim in ubožnim krajskim vinogradnikom povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in tudi podpore 1 K 50 v na dan za prehrano. Za to podporo je treba v priglasilu prositi in se izplača le tistim, ki se jim je izrečno dovolila.

Kletarski tečaj priredi kranjska kmetijska šola na Grmu od 11. do 13. marca t. l. Vzopred tečaja bo sledeči: V sredo, dne 11. marca, od 8. do 10. ure dopoldne: Ravnanje z vinom. Vpliv trgatve in kipe-pnja na kakovost vina. Lastnosti in sestava vina. Od 10. do 12. ure: Preiskava vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Ravnanje z zdravim in pokvarjenim vinskim posodo. Ovinjenje sodov. Poraba in vrednost žvepla v kletarstvu. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje v vinski in kipelni kleti. V četrtek, dne 13. marca od 8. do 10. ure: Pretakanje vina, čiščenje vina z raznimi čistili. Od 10. do 12. ure: Praktične demonstracije v vinski kleti. Popoldne od 2. do 4. ure: Filtriranje vina. Ureditve dobre vinske kleti. Od 4. do 6. ure: Praktične demonstracije v vinski kleti. V petek, dne 14. marca, od 8. do 10.: Napake vina. Od 10. do 12. ure: Vaje v vinski kleti. Popoldne od 2. do 4. ure: Bolezni vina. Ker je udeležba z ozirom na praktične vaje omejena, je dovoljen pristop le tistim, ki jih ravnateljstvo izrečno sprejme. Priglasila (na dopisnici) se sprejmo do 28. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija pri Novem mestu). Oddaljenim in ubožnim krajskim vinogradnikom povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in tudi podpore 1 K 50 v na dan za prehrano. Za to podporo je treba v priglasilu prositi in se izplača le onim, katerim se je izrečno dovolila. Vabimo naše vinogradnike, da se v obilnem številu za tečaj priklasio.

Določbe glede amnestije v noveli o osebnih davkih. Novela glede osebnih davkov, zakon, s katerega vsebino in sestavo se je javnost že več let semkaj pečala, je po dolgi parlamentarni razpravi dne 23. januarja t. l. dobila najvišjo sankcijo. Važne izpremembe, ki se uvedejo v dosedaj veljavnih določbah glede osebnih davkov, se tičejo davčne skale, določitve davka prostega eksistenčnega minima in oziroma na gospodarsko manj zmogljiv elemente. — Nova uredba je določitev pribitka za manj obremenjena gospodarstva, ki se v javnosti napačno označuje kot »davek samcev«. Posebno pozornost zasluži mnogostevne določbe, ki imajo namen, varovati pavice strank pri določbi višine davka in v kazenskem postopanju, posebno pa institucija takome-novanega obligatoričnega vplogleda v knjige in končno proglasitev dalekosežne amnestije za davčne prestopke. Kar se tiče določb glede amnestije, ki javnost posebno zanimajo, se te nanašajo na splošni pridobitni davek, rentni davek, dohodninski davek, mezni davek, hišni davek in na voiaško takso. Kdor ne zakrivi vprihodnje glede teh davkov kakavega določnega prestopka, se mu za preteklost ni treba bati niti naknadne izpremembe pravomočne odmere, niti naknadne nove odmere, niti uvedbe kazenskega postopanja glede teh dakov, četudi bi bila pred razglasitvijo novele glede osebnega davka podana davčna deklaracija napačna, ali če bi se zakonito zahtevana napoved in izjava popolnoma opustila. Pri tem pa za pomiloščenje ni nikake razlike, ako sta zakonito prepovedano dejanje ali opustitev predpis davka dejansko popolnoma ali deloma onemogočila ali ne. Ako bo pa davkoplačevalec vprihodnje po razglasitvi novele osebnega davka, zaradi storjenega prestopka glede imenovanih davkov kaznovan, tedaj izgubi ta ugodnosti te amnestije za dobo 3 let. Na ta način obstoja splošno odpuščanje za vso preteklost vendar pa le za one, ki v prihodnosti v polnem obsegu izpolnijo svoje davčne obveznosti. — Člen 11. novele glede osebnega davka vsebuje nadalje še dalekosežne olajšave za one davkoplačevalce, proti katerim teče davnokazenska preiskava v prvi in drugi instanci. Te določbe zanimajo seveda le ožji krog davko-

plačevalcev. Sicer pa bodo v preiskavi nahajajoči se od preiskovalnih sodnikov posamezno obveščeni o ugodnostih, izvirajočih iz amnestije, in korakih, ki so potrebni za doseg te amnestije. — Na podlagi določb o amnestiji v zvezi z onimi glede vplogleda v knjige upa finančna uprava, da bodo tudi oni davkoplačevalci, pri katerih bi bilo dosedaj več odkritosrčnosti želeli, v prihodnosti neumorno izpolnjevati državljanske dolžnosti na polju direktnih osebnih davkov in da bodo na ta način davčne fasije tvorile zanesljivo podlago za določitev davkov.

Razgled po šolskem svetu.

— Ples „Lege“ v Dubrovniku je prinesel 3700 K čistega dobička.

— Stavka učiteljev. Oblasti v Herfordshiru ne morejo dobiti namestnikov za stajajoče učitelje. 60 šol je zaprtih, 5000 otrok brez pouka. Oblasti izganjajo sedaj uradnim potom učitelje iz uradnih stanovanj.

— Enakopravnost učiteljc. Šolska oblast v Cincinnatiju v Ameriki je sklenila, da zviša učiteljem plače in jim podeli iste pravice, kot jih imajo učitelji.

— Preosnova v srbskem ministrstvu za nauk in bogočastje. Srbska korespondenca poroča, da je vlada izdala zakonski načrt za preosnovo prosvetnega ministrstva. Ministrstvo bo poslej nosilo naslov „naučno ministrstvo“; vse pravne zadeve, ki se tičejo bogočastja, preidejo v resort justičnega ministrstva, čisto cerkvene zadeve se pa odkazejo belgrajskemu metropolitu, oziroma cerkvenim sodiščem. Naučno ministrstvo bo imelo tri oddelke: splošni oddelke, oddelke za višji in srednji pouk in oddelke za ljudskošolski pouk in ljudsko izobrazbo. Poleg že dosedaj obstoječega glavnega prosvetnega sveta, čigar delokrog obsega zlasti naučne zadeve in reforme, se ustanove še okrožni šolski sveti, ki prevzamejo delo in pravice dosedanjih okrožnih šolskih odsekov.

— Nemški Schulverein toži, da so odjenjale podpore, ki so svoj čas tako obilo tekale. Leta 1913 je odpadlo lepo število kron, še bolj občutno pa je baje nazadovanje letos tekem januarja. Še lani je bilo v tem mesecu 174.000 K dohodkov, letos pa komaj 134.000 K, torej za 40.000 K manj.

— Ruski dekliski zavod v Nišu. Dologetni dekliski zavod carice Marije Feodorovne na Cetinju so zaradi nastalih nespo-rzumljenj med Rusijo in Črno goro pre-mesti v Niš. Srbkinje so novi zavod z veseljem pozdravile in se zahvalile carici.

— Obrtne šole v Srbiji. V starih srbskih mejah je bilo doslej deset obrtnih šol s 4000 učenci. Vbodoče namerava vlada v starih mejah ustanoviti še nekaj obrtnih šol, v novih krajih pa 20.

— Regulacija v Galiciji. Gališki deželni zbor bo 28. t. m. odgoden, tako da najbrže ne bo rešil proračunskega provizorija in predloge o regulaciji učiteljskih plač. Ljudskošolski učitelji dobe za enkrat draginjsko doklado.

— Sokol in hrvaški srednješolci. Hrvaška Sokolska Zveza je dobila te dni obvestilo, da je zemaljska vlada razveljavila svoječasno naredbo komisarja Cuvaja, s katero se je dijakom srednješolcem prepovedalo telovaditi v sokolskih društvih. Odslej so torej tudi na Hrvaškem lahko dijaki člani sokolskih društev. A v Avstriji?

— Ernst Haeckel. Dne 17. februarja je slavil 80letnico svojega rojstva učenjak Ernst Haeckel. Haeckel je znan kot zvest učenec Darvina, katerega nauke in odkritja je izpolnil in spravljal do veljave, kot bi jih bil mogel edino le še njegov mojster Darwin sam. Haeckel je nastopil v javno življenje prvič leta 1863. v Stettinu, kjer se je posebno odlikoval s svojimi predavanji na zborovanju prirodoslovcev. Spisal je več znanstvenih del, ki so bila svetovno priznana. Od teh omenjamo samo „Genelno morphologijo“ iz l. 1866., ki tvori temelj njegovega nadaljnjega delovanja. Zgodovina naravnega stvarstva 1868, Anthropolgija iz leta 1874 (Zgodovina razvoja človeka) in druga, ki so povzdignila Haeckla na višek znanstva. Posebno znana so tudi njegova znamenita predavanja. Haeckel je še vedno čvrst in zdrav in še vedno jako delaven.

— Hrvaščina na albanskih šolah. Pariški list „Echo de Paris“ poroča, da namerava odpraviti naša vlada laščino iz vseh onih albanskih šol, ki jih ona podpira. Namersto dosedanje laščine se uvede hrvaško-srbski jezik kot učni jezik v obmeji šolah.

— Tirolski dijak v francoski tujski legiji. Dne 6. jan. so pogrešili na realni gimnaziji v Kufsteinu dijaka Andreja Mutterja. Vse iskanje je bilo zaman, in obče so mislili, da se je fant nekje ponesrečil. Pred par dnevi pa je dobila njegova mati pismo od izgubljenega sina, in sicer iz Salda v Algiru. Fant je pobegnil in pristopil k francoski tujski legiji. V pismu je prosil fant mater za odpuščanje in jo rotil, naj ukrene vse, da bo oproščen. Mati in ravnateljstvo sta uvedla vse korake, da se reši komaj 18letni fant, toda veliko upanja na uspeh ni, ker se francoske vlade nikakor

ne more prisiliti, da bi vrnila vojaka, ki se je vpisal v tujsko legijo.

— Pavel Stepanovič Popov, znani ruski orientalist, je umrl v Petrogradu v starosti 70 let. Deloval je 30 let na Kitajskem, kjer je sestavil velik rusko - kitajski in kitajsko - ruski slovník in študije o Mongolskem in Kitajskem.

— Dr. Vladimir Czakewski, priznani poljski narodno - gospodarski teoretik in profesor na krakovskem vseučilišču, je umrl v starosti 45 let.

— Proti klerikalnim dijaškim organizacijam. Senat dunajskega vseučilišča je zavrnil rekurz proti nedovolitvi šestih novih klerikalnih dijaških organizacij.

— Uspeh moravskih učiteljev v Petrogradu. Moravski učitelji so dobili lansko leto v Parizu pri pevskem turnirju prvo nagrado. Te dni je nastopilo »Združene mor. učiteljev« v Petrogradu, kjer so dosegli velikanski uspeh. Po koncertu je bil komerz na čast gostom, katerega so se udeležile razne visoke osebe.

Raznoterosti.

× Bavarski zdravniki proti lourdski propagandi. Iz Monakovega poročajo: Zdravniška zbornica Zgornje Bavarke je sklenila prositi vlado, naj pazi na lourdsko propagando, v kolikor je to v higienu in narodno-gospodarskem interesu. V svojem utemeljevanju pravi zbornica: »V nasprotju z drugimi božjimi poti se je podala agitacija za Lourd na popolnoma medicinsko polje. Ozdravljenja, ki so se pri tem izvršila, ki so bila potrjena in objavljena od pisarne, ki naj »zdravniško konstatira« čudeže in ki obstoja od leta 1892., zahtevajo, da nemški zdravniki zavzamejo svoje stališče. Izrečno se v teh poročilih o ozdravljenih postavlja nezadostnost medicinske znanosti proti neomejenim nadzemskim zdravilnim učinkom Lourda. Izrečno se navajajo zdravniki kot priče za dozdevne zdravilne uspehe. Nasproti takim dogodkom ne more ostati še nadalje pasivna organizacija, ki naj zastopa ugled zdravniškega stanu. Želja, da se zadeva pojasni, obstoja tudi med zastopniki svetovnega naziranja, na katero se opira vera v Lourd. Kakor pa je prišla v zadnjem času lourdska afera v javnost, iz tega se da sklepati, da so ta pojasnila o ozdravljenih pretirana, značijo torej zavajanje. Naštevaje uglednih zdravnikov, katerih izpričevalo so objavili kot dokaz za znanstveno nerazložljivo pomoč, se je izkazalo deloma kot slepljenje, ki more škodovati ugledu zdravniškega stanu. Mi se nahajamo direktno pred zlorabo avtoritete zdravniškega poklica in v svrhu gospodarskega izkoriščanja. Priznati se mora, da potuje tja na tisoče naših rojakov in da se žrtvujejo milijoni narodnega imetja lourdske agitaciji. Bolniki se izpostavljajo težkim telesnim nevarnostim in deloma tudi smrtni nevarnosti, ker zamude pravi trenotek zdravniške pomoči.« — Seveda je popolnoma izključeno, da bi klerikalna bavarska vlada omejila lourdsko agitacijo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zaradi tehniških zaprek smo razposlali današnjo številko en dan pozneje. Naročniki naj nam to oprostijo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registрована sadruga s omejenim jamstvom.

Promet do 31. januarja K 23.556/42.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Knjigoveznica Iv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgova ul.

priporoča vsakovrstna knjigoveška dela,
galanterije, passepartute itd. Posebno
močna vez za knjižnice in čitalnice.

Cene zmerne, delo solidno.